

להדליק את האור

הרב יוני לביא - ארגון 'קהלים' מרבני מרכז ברקאי
ורב מוקד 'חברים מקשיבים'
מחובר/ת

לשאלות בני נוער בכל הנושאים "חברים מקשיבים"
בכל ערב, טל' 1599-5000-54
וברשת: makshivim.org.il

שלום הרב. שמי אילן ואני מהנדס תוכנה בחברת סטארט-אפ. יש אצלנו 16 עובדים מתוכם שני דתיים - אני ועוד אחד. לפני כמה רגעים ניגש אלי המנכ"ל והטיל עליי לארגן טקס הדלקת נרות חנוכה 🕯️ לכולם. הוא גם ביקש שאגיד כמה מילים כדי 'לעורר' את החבר'ה. מותר לי בכלל לעשות הדלקה במקום ציבורי שהוא לא הבית שלי? כולל ברכה? ומה אעשה כשאגיע הביתה? להדליק ולברך עוד פעם?

אשריך על הזכות להאיר את נרות החג בליבם של יהודים, שחלקם אולי לא היו זוכים לכך בלעדיך. אם הקב"ה גלגל שתהיה דתי כמעט יחיד בסביבה חילונית, כנראה יש לך שליחות לבצע שם.

לגבי הנרות - עיקר התקנה היתה להדליק בבית: "נר איש וביתו" (שבת כא,ב). נחלקו הפוסקים לגבי מקומות ציבוריים שבהם עשוי להיות פרסום הנס אך הם אינם בית מגורים. למעשה, אתה יכול לסמוך על הסוברים שאתה יכול להדליק שם בברכה בעצמך או שתכבד את אחד החבר'ה החילונים שנראה לך שלא היה מדליק בביתו - שיברך וידליק. בכל מקרה אינך יוצא בהדלקה הזו ידי חובה וכשתגיע הביתה תדליק ותברך שוב עם משפחתך.

אני גר בבניין דירות בקומה התשיעית. נהגנו עד היום להדליק בחלון הבית. זה בסדר?🤔

אומנם נפסק להלכה שאין להניח את הנר מעל גובה של 20 אמה (כעשרה מטרים. בערך כשלוש קומות) כיוון ש"העין לא שולטת בו". כלומר, ההולכים ברחוב מתקשים לראותו. אך אם יש בניינים מקבילים סמוכים אליכם ויושבי הקומות הגבוהות שלהם יכולים לראות את הנרות שלכם - תוכלו להדליק בחלון.

לפעמים אנחנו מדליקים נרות בבית ואז רוצים לקפוץ לחגוג עם חברים. מה לעשות עם הנרות שהדלקנו? מסוכן להשאיר אותם דולקים מחשש שיפלו ותהיה שריפה🔥.

נכון, ולכן המתינו חצי שעה עם הנרות הדולקים ואז כבו אותם וצאו לחברים.

ומה קורה אם הנרות נכבו בטעות?😞 למשל, אחד הילדים פתח את החלון והרוח כיבתה. צריך להדליק שוב?

הכלל הוא ש"כבתה אין זקוק לה" (שבת כא'). את המצווה מקיימים בהדלקה ואם גורם חיצוני כיבה את הנרות - אין חובה להדליקם שוב. אומנם, אם לא עברה אפילו חצי שעה מעת ההדלקה - ראוי להדליקם שוב.

ואם אנחנו נוסעים מוקדם להתארח אצל חברים או נוסעים להורים לשבת - מה עושים אז עם הדלקת הנרות?

אם אתם נוסעים בערב לשעתיים-שלוש ותחזרו לישון בבית - אז תדליקו כשתחזרו הביתה ותברכו. אם אתם נשארים לישון שם אז הבית שלהם הופך להיות ביתכם לאותו יום, ואז אפשרי להשתתף בפרוטה עם בעל הבית ולצאת ידי חובה בהדלקה שלו, או למנהג האשכנזים שכל אחד מדליק חנוכיה משלו - להדליק חנוכיה משל עצמכם. אם יש לכם דירה נפרדת - לכל המנהגים תדליקו בה בברכה.

לפעמים אני חייב לעשות שעות נוספות וחוזר מהעבודה ממש מאוחר😞. לבקש מאשתי שתחכה לי עם ההדלקה?

אם אתה חוזר עד שעה 9 שזה עוד זמן שאנשים חוזרים הביתה מהעבודה ומסתובבים ברחובות ויש פרסומי ניסא, מוטב שהמשפחה תחכה לך ותדליקו יחד. אם תחזור מאוחר יותר - למנהג הספרדים: שאשתך תדליק בבית בזמן עם הילדים ותוציא אותך ידי חובה (במקביל תתאמץ לשמוע את הברכות גם במקום העבודה כדי שיהיה לך פרסום הנס), ולמנהג האשכנזים: היא תדליק עם הילדים עבורם בזמן. כשתחזור תוכל להדליק בעצמך ואם אשתך או מישהו אחר מבני המשפחה יהיה ער לענות לך אמן - תוכל גם לברך.

יש איזו הרגשה של חזרתיות משעממת😫 כשכל יום חוזרים על אותו טקס של הדלקת הנרות. ביום הראשון כולם עוד נורא מתלהבים ושרים מעוז צור מהתחלה ועד הסוף. אבל בימים האחרונים של החג יש הרבה נרות אבל טקס קצר ויש תחושה שכבר מיצינו את הנקודה.

תפקידנו הוא לדאוג שזה לא יקרה ושזמן ההדלקה היומית יהיה חוויה משפחתית משמעותית ומעצימה. באתר 'מילה טובה' תמצא רשימת רעיונות כיצד ליצוק לזמן הדלקת נרות תוכן חדש בכל יום (חפש: "עשרה רעיונות מאירים למשפחה מדליקה"). כדאי גם לכבות את הסלולארי בזמן שהנרות דולקים כדי ליצור מרחב נקי מרעשים והפרעות כך שהלב יוכל להיפתח.

רגע, כמעט שכחתי. הבוס ביקש שאגיד משהו בהדלקה. מה יכול להתאים לחבר'ה חילונים כך שלא יישמע כמו כפיה דתית😬 או משהו?

לא חסר רעיונות מקסימים ומעוררי השראה שיכולים לדבר אליהם. למשל: תציג להם את השאלה המפורסמת ששאל לפני 500 שנה רבי יוסף קארו: למה החג הוא שמונה ימים? כל ילד יענה בלי להסס: בגלל נס פך השמן שדלק שמונה ימים. אבל, כשחושבים על זה, הנס היה בעצם רק שבעה ימים. שהרי הפך היה אמור להספיק באופן טבעי ליום אחד. מדוע אנו חוגגים את החג שמונה ימים כשבעצם ביום הראשון כלל לא היה נס?

למה באמת?🤔

עשרות תשובות ניתנו לשאלה הזו והנה אחת מהן עם מסר חשוב לחיים: החגיגה של היום הראשון היא על עצם הנכונות להדליק בו. מן הסתם גם אז בימי המכבים היה את אותו חכמולוג ריאלי שאמר: "נו, באמת. מה הטעם להדליק היום אם בלאו הכי זה יספיק רק ללילה אחד, ובימים הבאים לא יהיה לנו עם מה להדליק? חבל לטרוח בכלל...". איזה מזל שלא שמעו לו ובכל זאת הדליקו, ואז גילו שהמנורה דולקת שמונה ימים...

לא פעם אנו פוגשים בחיים את התפיסה של "הכול או לא כלום". או שזה היה מושלם, או שזה לא שווה שום דבר. הסיפור של פך השמן מלמד אותנו לא לזלזל בשום מעשה קטן, מילה טובה או מחשבה חיובית. מכל דבר קטן יכול לצמוח אור גדול.

קרן אביה
לע"נ אביה יהושע ז"ל גולדברג
היי הרב
שיחות שנוגעות בחיים
עם הרב יוני לביא

דברייער
תרבות יהודית מקורית
www.dshir.co.il

077-3220338
תחנה מרכזית ירושלים, יפו 224
דוכן - קומת כניסה. חנות - קומה 3
שעות פתיחה: 22:00-8:00 בחנות. 23:00-8:00 בדוכן
חנות חדשה! מרכז העיר ירושלים, יפו 85
שעות פתיחה: 21:00-9:00

ניתן להשיג בכל החנויות המובחרות וברשתות:
סטימצקי צומת ספרים
להזמנות סיטונאיות:
רועי 052-3121751